

СТАНОВИЩЕ

от д-р Аксентия Иванова Замфирова, доцент в ПУ „П.Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование **Социални, стопански и правни науки;**
професионално направление **Икономика**
докторска програма **Политическа икономия.**

Автор: ДОБРИНКА ИВАНОВА СТОЯНОВА.

Тема: „МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА МЛАДЕЖКАТА БЕЗРАБОТИЦА И ПОЛИТИКИ ЗА НЕЙНОТО ПРЕОДОЛЯВАНЕ”

Научен ръководител: д-р Аксентия Иванова Замфирова, доцент в ПУ „П.Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Като член на научното жури по процедурата на докторантката Добринка Стоянова получих пълния комплект документи така, както е предвидено в чл. 36(1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Като ръководител на катедра „Икономически науки” и като научен ръководител мога да твърдя, че при процедурата по защита до момента са спазени необходимите нормативни изисквания.

Добринка Стоянова е магистър по икономика от ПУ „П.Хилендарски”. Като редовна докторантка в катедра „Икономически науки” на ФИСН тя показва организираност и отговорност към задълженията, произтичащи от индивидуалния ѝ учебен план. Успешно и с отличен успех положи изпитите и подготви дисертацията си в срок. Трябва да се отбележи нейното добросъвестно отношение към фактите, проявените творчески възможности да ги интерпретира и уважението към научните постижения на другите. В заключителния етап от работата демонстрира изключително висока работоспособност и концентрация, както и характер и способности да отстоява научните резултати от изследването си.

Добринка Стоянова има сериозна теоретична подготовка, висока компютърна грамотност и респектираща чуждоезикова подготовка. Не е без значение, че тя пише и говори на много добър български език, и то ясно и кратко. Това определено имаше значение и за успешното провеждане на нейната педагогическа практика. Важно е да се отбележи, че Добринка Стоянова разбира значението на научната критика и може да понася последствията ѝ. Всичко това ѝ дава сравнителни предимства при една бъдеща академична кариера.

2. Актуалност на тематиката

Младежката безработица е актуален проблем на текущата икономическа политика през последното десетилетие. Отново, след 80-те години на миналия век, тя е акцентът на политиките срещу безработицата. В същото време макроикономическата теория няма отговор на въпроса защо това е така. Проблемът обикновено се изследва на равнище трудов пазар и готовност на младежите да се предлагат на този пазар. В същото време все по-отчетливо се проявява обвързаността на младежката безработица с такива фундаментални макроикономически теми като растежа, равнището на националния доход и социалното осигуряване. Това обективно свързва активните политики на пазара на труда за преодоляване на младежката безработица със стабилизационната макроикономическа политика. Ефективността на тази връзка изисква младежката безработица да се интерпретира като макроикономически агрегат. Предметът на дисертационното изследване е формулиран точно така, което го прави изключително актуален.

3. Познаване на проблема

Дисертационният труд е разработен на основата на представителна по форма и съдържание научна и статистическа информация на три езика. Авторката познава и коректно използва

постиженията на българската икономическа наука по въпроса, както и нормативните документи на институциите с отношение към политиката на заетост у нас и в Европейския съюз. Статистическата информация за младежката безработица през изследвания период е подробна и добре организирана. Политиките на пазара на труда у нас за преодоляване на младежката безработица са проучени грижливо и систематично.

4. Методика на изследването

Изложението е построено по стандартната схема „теоретичен анализ- количествено изследване.“ Анализът е в рамките на неокласическата доктрина и следва посоката от общото към частното. В основата на количественото изследване на младежката безработица е факторният анализ, при който са използвани подходящи статистически и сравнителни методи. В центъра на оценката на политиките за преодоляването на младежката безработица е тяхната ефективност и целева систематизация.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

По обем, структура и съдържание рецензираният материал отговаря на нормативните изисквания за дисертационен труд. Той има ясни предмет и обект на изследване, към които авторката стриктно се придържа. Целта му до голяма степен е намерила реализация в изводите от изследването. Изследователската теза е логично построена и сполучливо позиционирана в структурата на текста. Тя е подкрепена с убедителни научни аргументи и с достатъчно първична информация. Информацията е обработена и изложена с научни методи и от това са направени коректни изводи.

Самият избор на предмет на изследване предполага заявка за много добро познаване на теорията и за солидна аргументация на изследователската теза. Безработицата като теоретичен проблем в макроикономиката няма систематизирано изложение. Тя се изучава като проявление на колебанията на дохода. В теоретичните модели е или огледална функция на заетостта, или предпоставка за анализ на дохода. Интерпретира се и като количество труд, и като брой работни места. В дисертационния труд се прави опит да се преодолеят тези неопределености и да се определи моментът, в който неокласическият анализ на безработицата преминава на макроикономическо равнище.

Теоретичната рамка на макроикономическия анализ на безработицата е направена при висока степен на обобщение на материала. Подчертано е, че за класическия анализ безработицата е системен проблем на пазарното стопанство, а за неокласическия – функционален. На тази основа функционалната безработица е дефинирана като „неравновесна заетост“ и като „непълна заетост“. Така по същество е посочена методологическата граница между микроикономическото равнище на изследване на безработицата /като неравновесие на един от факторните пазари/ и макроикономическото равнище /като неравновесие на националния пазар/. Тази граница се преодолява чрез неокласическия синтез, който обяснява безработицата едновременно и като доброволна, и като принудителна. В крайна сметка чрез това обединяване се постига обвързване на причинната обусловеност на безработицата /доброволна и принудителна/ с формите на нейното проявление /текуща, структурна, циклична, застойна/. Именно тези форми стават основа за изучаване на младежкия сегмент на безработицата в дисертацията. Част от тях, включени в естествената норма на безработица, са основанието да се формулира тезата за влиянието на младежката безработица върху естествената норма

Младежката безработица в България през 2007-2013 г е комплексно и конкретно оценена. При това оценката е направена в съпоставителен план /спрямо ЕС / и се отнася за първия планов период на участието на България в ЕС. В този смисъл тя е добра основа за бъдещи оценки и анализи на проблема. Използването на всички показатели на Международната организация по труда, факторният анализ, както и коментиранията последствия от младежката безработица, затвърждават впечатлението за преследвана и постигната до голяма степен прецизност и систематичност на изследването.

Политиките за преодоляване на младежката безработица в България са оценени в контекста на публичните политики на пазара на труда през разглеждания период и от гледна точка на източника на тяхното финансиране. Те са представени със същата точност и стремеж за изчерпателност. Изтъкнати са количествените методи за оценка на ефективността им. Направени са важни изводи с приложен характер за недостатъците на правителственото действие по отношение на младежката безработица.

Формулираните приноси като цяло намират защита в съдържанието на дисертационния труд. По отношение на постигнатите теоретични обобщения и конкретен анализ на обекта и предмета на изследването те са по-скоро пестеливи. По отношение на аргументацията за съвместно прилагане на стабилизационна макроикономическа политика и публични политики на пазара на труда – донякъде пресилени, доколкото тази аргументация не произтича пряко от анализа на активните политики за младежите, а от действително доказаното значение на младежката безработица за равнището на естествената норма на безработица. Доколкото постигането на тази норма е цел на стабилизационната политика може да се приеме, че макроикономическата интерпретация на младежката безработица аргументира и съвместното прилагане на двата вида политики.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите, описани в автореферата, са свързани с темата на дисертационното изследване. Те са четири и са публикувани в сборници от научни конференции.

7. Автореферат

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационното изследване. Освен това, съдържа списък на публикациите и на приносите.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд има потенциал да даде на авторката си възможности за бъдещи научни изяви. Би могла да се доработи идеята за възможностите за обвързване на политиките на пазара на труда със стабилизационната политика. Може да се изследва текущата политика в областта на младежката заетост в контекста на проблемите на икономическия растеж у нас. Препоръките, съдържащи се в дисертацията по отношение на младежките политики, са добра отправна точка за това.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Добринка Стоянова е самостоятелно научно изследване на актуален и сложен икономически проблем, което е извършено на много добро теоретично равнище. То съдържа оригинални научни и приложни приноси, отговарящи на нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Авторката му несъмнено притежава професионална компетентност и умения по научна специалност 05.02.01. „Политическа икономия” на равнището на съществуващите академични изисквания.

Като давам положителна оценка на дисертационния труд, автореферата и справката за приносите смятам, че научното жури има всички основания да присъди на Добринка Иванова Стоянова образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3.”Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.8.”Икономика”, докторска програма 0502.01.”Политическа икономия”

23.06.2016 г

Изготвил становището: .....
(доц. д-р Аксентия Замфирова)